QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
Bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

MAGISTRAT
DR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

Sentenza

Seduta tal-Kollizjonijiet

Hrug minn side-street waqt li vettura fit-triq ewlenija ccedi u habta ma' motorcycle sorpassanti l-vettura li cediet fit-triq ewlenija

Il-Pulizija
(Spettur Maria Stella Attard)
v
Mario Abela

Il-Qorti

Rat li l-imputat MARIO ABELA [...] I.D. 469869(M).

Akkuzat talli fit-13/05/2016 ghall-habta ta' 18:00hrs fi Vjal Indipendenza, Mosta waqt li kien qed isuq il-vettura bin-numru tar-registrazzjoni FBV 049;

1. B'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku, habit ma' vettura Nru

GAU696 u nvolontarjament ikkaguna offiza ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Kristina Grech skont kif iccertifika Dr A. Mercieca MD Reg no 3229 ta' Mater Dei;

2. Saq l-imsemmija vettura bi traskuragni;
3. Saq vettura bil-mutur jew vettura ohra b'nuqqas ta' kont;
4. Saq vettura bil-mutur jew vettura ohra b'mod perikoluz;
5. Waqt li kien qed isuq l-imsemmija vettura bil-mutur naqas li jieqaf f'post fejn hemm sinjal tat-traffiku li jindika 'Stop';
6. B'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, kkaguna hruq jew ghamel xi hsara jew hassar jew gharraq vettura b'numru ta' registrazzjoni GAU696 ghad-dannu ta' Tiago Miguel Do Nascimento Coimbra.

Rat l-Artikoli:

Kap 9 Art 226,
Kap 65 Art 15(1)(a)(2),
Kap 65 Art 15 (1)(a)(3),
L.S. 65.05 Art 2(IIE(a)(2)),
Kap 9 Art 328(d).

Rat ir-riferta negattiva tas-sewwieq tal-motorcycle Tiago Miguel Do Nascimento u d-dikjarazzjoni anke mill-istess Kristina Grech li huwa siefer pajjiżu cjoe` l-Portugal u mhux bi hsiebu jigi lura Malta; u r-rinunzja tal-Prosekuzzjoni ghall-istess xhud;

Rat id-dokumenti esibiti inkluz il-*full road accident report* komplut bl-iskizz, certifikat mediku mahrug mill-Isptar Mater Dei, u affidavit ta' WPS 148;

Semghet ix-xhieda *viva voce* ta' Kristina Grech, pillion rider fuq il-motor cycle u dik tal-imputat;

Semghet it-trattazzjoni orali tal-abbli ufficcjali Prosekutur u tal-abbli avukat difensur tal-imputat;

Ikkunsidrat:

Illi jirrizulta li l-intimat hareg minn triq laterali li kien fiha stop-sign minn quddiem vettura li kienet fit-triq ewlenija u li cedietlu biex jghaddi. Huwa hareg sabiex jidhol fil-karreggjata opposta. Dak il-hin, is-sewwieq tal-motorcycle kien magemb il-karozza li cediet lill-imputat u kien sejjer jaqlagha; fil-fatt it-triq kienet ferm traffikuza u huwa kien qieghed fuq in-naha tal-lemin tal-karreggjata jaqla kju ta' vetturi mexjin bil-mod. Il-mutur ma qabisx il-linja medjana tat-triq ewlenija, li kienet tikkonsisti f'zew□ karreggjati; wahda tiehu t-traffiku f'direzzjoni u l-ohra tiehu t-traffiku fid-direzzjoni opposta. Hekk kif l-imputat qabez il-vettura li cedietlu, habat mal-motorcycle bil-kantuniera ta' quddiem tal-lemin tal-karozza filwaqt li kemm is-sewwieq kif ukoll il-pillion rider spiccaw fl-art; u garrbu griehi gravi. Mill-iskizz ma jidhru ebda marki kontinwi jew diskontinwi li jimmarkaw l-assi jew in-nofs tat-triq biex taqsam iz-zewg karreggjati opposti, ghalkemm il-partijiet jindikaw li kien hemm linja bajda (aktarx diskontinwa). Filwaqt li l-pillion rider tghid li l-vettura tal-imputat baqghet diehla fihom, l-imputat jghid li huwa waqaf appena lemah il-mutur. Is-sewwieq tal-mutur applika l-brejk; halla 6.3 metri brake-mark iżda baqa' diehel fil-karozza. Il-brake-mark tinstab hafna vicin in-nofs jew l-assi tat-triq.

Ikkunsidrat:

Illi m'hemmx dubbju li min ikun hiereg minn triq sekondarja ghal fuq triq principali ghandu juża l-massima prudenza u diligenza; u li min ikun qieg□ed isuq fit-triq ewlenija ghandu wkoll juza d-diligenza huwa u joqrob lejn kantuniera ta' triq laterali anke jekk din tkun wahda sekondarja. Ghalkemm ghandu l-precedenza, jew "id-dritta", il-main road user m'ghandu l-ebda brevett ta' immunita u jista' jsir, fic-cirkostanzi kongruwi, *a main road abuser.* Hija ligi li "d-driver ta' kull vettura sew fi triq principali sew f'wahda sekondarja ghandu joqghod attent il-hin kollu u ghandu jiehu l-prekawzjonijiet kollha f'kull kantuniera" (Regolament 76, Regolamenti dwar il-Vetturi bil-Mutur, L.S.65.11). B'mod partikolari, ghandu l-obbligu li ma jaghmilx manuvra ta' surpass fejn triq laterali. Il-Kodici ghat-Traffika fit-Triq jirrakkomanda, bhala mgieba prudenzjali, biex ma "Taqlax vetturi ohra meta tkun qed tavvicina… triq li taghqad m'ohra" (Paragrafu 184) u biex "qatt taqla' vettura ohra qabel ma tkun cert li tista' taghmel dan minghajr periklu ghalik jew ghal haddiehor…" (Paragrafu

181). Hekk ukoll il-Highway Code Ingliz jirrakkomanda: "Do not overtake where you might come into conflict with other road users. For example approaching a road junction on either side of the road" (Paragraph 143). Dejjem skont l-istess Highway Code Ingliz, "take extra care at junctions. You should watch out for… motorcylists… as they are not always easy to see" (Paragraph 146). Fost l-utenti tat-triq vulnerabbli, l-istess Highway code isemmi l-motociklisti, li jirrikjedu "extra care" jew attenzjoni specjali: "it is often difficult to see motorcyclists… especially when they are coming from behind, coming out of junctions… always look out for them when you are emerging from a junction" (paragraph 187). Il-pubblikazzjoni *Driving- the essential skills – successor to the official driving manual,* ippubblika mid-Driving Standards Agency tal-Ingilterra, f'pagna 194, iwissi li "Your zone of vision is what you can see as you look forward and to the side from your vehicle. As you approach a junction, your zone of vision onto the other road usually improves. You may need to get very close before you can look far enough into another road to see if it's safe to proceed. The last few feet are often critical. Sometimes parked vehicles (similment fil-każ prezenti kien hemm karozza wieqfa, ghad li mhux ipparkjata, cjoe' dik li cediet lill-imputat biex johrog mit-triq laterali) restrict your view so much that you need to stop and inch forward for a proper view before you emerge. Look in every direction before you emerge. Keep looking as you join the other road. Be ready to stop" (kif fil-fatt ghamel l-imputat fil-każ preżenti).

Minn ricerka li ghamlet din il-Qorti, sabet is-sentenza **Gasan Mamo Insurance Agency Limited v Anthony Zammit** – Qorti tal-Appell, per Onor. Im□allef Philip Sciberras, li fiha side-road user, similment ghal dan il-każ, hareg minn fuq stop-sign fi triq laterali wara li cedietlu vettura fil-main road b'żewg karreggjati singoli f'direzzjonijiet opposti (ukoll bhall-każ odjern) u karozza ohra (mhux mutur bhall-kaz prezenti) ghaddiet aktarx (imma mhux zgur) wrong side tissorpassa lill-karozza li cediet lis-side road user; u saret il-habta:

> "Bhala fatti, hu stabbilit mill-provi li l-konvenut appellant kien gej isuq fit-triq principali filwaqt li l-attur u assigurat tas-socjeta` assiguratrici attrici kien qed isuq fi triq laterali fuq il-lemin tieghu fejn ukoll kien hemm '*stop sign*'. It-

topografija tat-triq principali, kif murija fl-iskizz (fol. 24), tindika li din fiha zewg karreggjati, il-wahda konducenti fid- direzzjoni ta' tas-Sliema u l-ohra fid-direzzjoni lejn tal- Balal. Hi din l-ahhar direzzjoni li l-attur Donald Albert Galea jghid fix-xhieda tieghu (fol. 35) li kien intenzjonat jaccedi ghaliha;

L-iskizz juri wkoll li l-vettura ta' l-attur kienet qeghda fit-triq principali imma ma kienetx oltrepassat il-linja medjana ta' din it-triq meta sehhet il-kollizjoni. Jindika, inoltre, mid- *debris* quddiem il-vettura ta' l-attur, l-i*spot of impact*, kif ukoll tifrik aktar 'il quddiem bejn iz-zewg karreggjati u fejn spiccat il-vettura tal-konvenut wara l-habta;

Mix-xhieda, imbaghad, taz-zewg konducenti jirrizulta li fuq in-naha tax-xellug tat-triq laterali li minnha ried johrog l- attur, il-vizwali tieghu kienet ostakolata minn karozza parkeggjata u, skond il-konvenut, anke zewg *skips*. L-attur jghid li minhabba f' hekk hu htieglu johrog fuq il-*main road* biex jara ahjar; skond ibnu, Benjamin Galea, li kien passiggier mieghu, "bilkemm niccaqalqu" (fol. 40). It-tnejn li huma, imbaghad, jiddikjaraw li l-konvenut gie "*wrong side*" fil-karreggjata taghhom fil-process li dan kien qed jaghmel sorpass. Il-konvenut jikkontrasta din il-versjoni billi jghid li hu fl-ebda mument ma qabez il-linja medjana tat-triq, ghalkemm jammetti li gibed ghan-nofs meta l-vettura li kienet qed tipprecedih gibdet ghax-xellug biex tidhol fi triq ohra fejn hemm l-istabbiliment ta' l-Alpine. In kontro-ezami jghid li meta sar l-impatt kien fil-*lane* tieghu (fol. 66);

Premessi dawn il-fatti, b'ri-affermazzjoni tal-principju rakkjuz fis-segwenti silta mis-sentenza riporatata a **Vol. XXXII P II p 386**, "min ikun isuq karozza u jasal biex johrog fuq it-triq principali ghandu l-obbligu gravi li qabel ma jesplora tajjeb it-traffiku transitanti fuqha; dan ma jfisserx illi min ikun qed isuq fit-triq principali hu dispensat mill-obbligu ta' kull *road user* li juza d-diligenza mehtiega fis-sewqan, imma l-obbligu ta' min ikun hiereg fuq it-triq principali huwa innegabilment akbar";

Jissokkta jigi spjegat f'gurisprudenza pacifika illi dak l- obbligu tas-*side road user* jimporta li oltre li jesplora sewwa t-triq, jieqaf ghal kollox wara l-i*stop sign*

jew johrog "*inching out*" u jassigura li t-triq hi libera qabel ma jaccedi fiha. Ara **Vol. XLV P I p 389** u "**Aldo Cutajar -vs- Charles Magro**", Appell Inferjuri, 27 ta' Ottubru, 2000, fost bosta ohrajn;

Fermi dawn il-principji, il-Qorti tehtiegilha tezamina f' dan il-kaz liema wahda mill-manuvri taz-zewg konducenti - il- hrug fuq it-triq principali mill-attur jew l-allegat sorpass u invazjoni tal-karreggjata da parte tal-konvenut - kienet il-kawza prossima tal-kollizjoni;

Mill-indikaturi li jaghmel l-iskizz - prova din in kwantu newtra, ferm aktar importanti mix-xhieda tal-kontendenti - jassumu rilevanza l-i*spot of impact* senjalat mid-*debris* u l- entita` tad-daqqiet li ssubew iz-zewg vetturi. Dawn flimkien huma determinanti ghall-fini tar-responsabilita` in kwantu juru l-posizzjoni tal-vetturi immedjatament qabel il- habta. Huwa effettivament indikattiv illi l-kollizjoni saret fil- karreggjata li fiha kien qed jaccedi l-attur. Jekk xejn iz- zewg fatturi juru l-konvenut appellanti kien qabez il-linja medjana u dan jikkorrobora u jsostni l-versjoni ta' l-attur illi l-appellanti kien qieghed tabilhaqq jaghmel sorpass;

L-appellanti jissottometti illi l-attur ma kellu ebda jedd jassumi li l-karreggjata li fiha ried jidhol kienet accessibbli ghalih. Dan sa certu punt huwa veru tant li l-principju jimponi fuq *side road user* grad ta' diligenza ferm gholja u akbar minn dik tal-*main road user*. Ciononostante, kif drabi ohra ritenut, hu wkoll principju li "il-*main road user* m' ghandux, unikament ghax u bhala tali, xi brevett ta' immunita` minn kwalunkwe responsabilita` f' kull infortunju stradali li fih ikun ko-involt *side road user*" ("**Lawrence Montebello -vs- Vincent Gatt**", Appell Civili, 19 ta' Awissu 1966). Hekk gie stabbilit ukoll illi "min ikun sejjer jaghmel sorpass ghandu l-obbligu li ma jesegwix dik il- manuvra hlief wara li jkun accerta ruhu li l-vizwali tippermettilu u li jista' jaghmilha minghajr perikolu ghalih u ghal *road users* ohra" ("**Paolo Gauci -vs- Francis Frendo *et***, Appell Civili, 28 ta' Gunju 1974);

Mir-rakkont moghti mill-appellat ma jirrizultax li dan ma segwiex l-obbligi dettati mill-principju rikjamat mill- appellant jew li ma hax il-prekawzjonijiet

opportuni. Hu waqaf fuq l-i*stop sign*, sab ruhu konfrontat bid-dilemma tal-vettura parkeggjata fuq ix-xellug tieghu, u hareg "bilkemm jiccaqlaq" ghal fuq il-karreggjata li taghti fid- direzzjoni fejn ried imur biex, fi kliemu stess, ikollu "vizwali tajba". Din il-manuvra tieghu, fil-hsieb tal-Qorti, timporta li hu agixxa b'dik il-prudenza u diligenza mistennija minn *bonus pater familias*. F' sitwazzjoni tali, kif deciz fil-kawza riportata a **Vol. XLVII P I p 207**, "ma jistax ikun hemm negligenza, lanqas kontributorja, jekk ma jkunx hemm kolpa fis-sens ta' imprudenza jew negligenza materjali u kawzativa (sottolinejar tal-Qorti) fis-sens tal-ligi";

Fuq l-apprezzament taghha tar-rizultanzi processwali l-ewwel Qorti korrettement inklinat lejn il-versjoni ta' l-attur appellat. Fuq ir-ri-ezami taghha ta' l-istess rizultanzi din il- konkluzjoni hi kondiviza minn din il-Qorti u ghalhekk ma ssibx raguni biex takkolji l-aggravju kif sottomess.

Din il-Qorti sabet ukoll is-sentenza **Raymond Azzopardi v Denise Buhagiar,** Qorti tal-Appell (Superjuri) 16.12.2004 – Imhallfin Vincent De Gaetano President, J.D. Camilleri, u Joseph A Filletti, li fiha l-fattispecje jixbhu iktar mill-qrib dawk tal-kawża preżenti:

Din il-Qorti ezaminat bir-reqqa l-provi kollha li kellha quddiemha l-ewwel Qorti u ma tara li hemm ebda raguni impellenti ghala ghandha tiddisturba l-apprezzament ta’ fatt milhuq minn dik il-Qorti fir-rigward tad-dinamika ta’ kif sehh l-incident, u cioe` li l-attur effettivament invada l-karreggjata opposta biex jissorpassa, u li l-habta grat unikament minhabba nuqqas ta’ attenzjoni da parti tal- istess attur… **Pero` anke li kieku, ghall-grazzja ta’ l-argument, il-habta sehhet fil-karreggjata tal-vetturi telghin it-tela’ – u mhux fil- karreggjata opposta – din il-Qorti xorta wahda hija tal-fehma li l-habta sehhet unikament minhabba nuqqas ta’ attenzjoni u prudenza da parti li huwa kien qed jissorpassa b’mod regolari[1]…** Meta si tratta ta’ karreggjata wahda fl-istess direzzjoni, bhalma kien il-kaz odjern, sorpass ifisser li l-vettura li tkun

[1] Enfasi mizjuda minn din il-Qorti

wara vettura ohra (irrispettivament minn jekk wahda hix *motorcycle* u l-ohra karozza) taqbez lil dik ta' quddiemha biex tiehu postha quddiem dik il-vettura li tkun hekk inqabzet. F'dan il-kaz ma kien hemm ebda manuvra ta' sorpass f'dan is-sens, izda kien hemm semplicement manuvra min-naha ta' l- attur (u possibilment anke siehbu iehor li kien fuq mutur iehor warajh) "to jump the queue" tal-vetturi li kienu telghin bil-mod it-tela' tax-Xemxija billi joholqu "flow" ta' traffiku parallel ghal dak li kien tiela f'karreggjata wahda li suppost tiehu linja wahda ta' traffiku u mhux tnejn. Huwa ghalhekk li l-attur jghid – ara d-deposizzjoni aktar 'l fuq riportat – li huwa kien qed isuq fil-"lane" tieghu pero` fuq in-naha ta' barra ta' dak il-"lane". Huwa ghalhekk ukoll li huwa ma ndunax bl-iSkoda li kienet waqfet ghax ma kienitx l- intenzjoni tieghu li jsib postu quddiem din il-karozza izda li jibqa' jsuq parallelament mas-serbut tal-karozzi, hafna minnhom weqfin. Din hija prassi, specjalment fejn si tratta ta' *motorcycles*, sfortunatement prevalenti hafna izda li pero` hija wkoll perikoluza hafna. Sewwieqa ta' *motorcycles* ghandhom jiftakru li proprju minhabba d-daqs u l-konfigurazzjoni tal-vettura taghhom, huma anqas vizibbli minn karozza, u meta joholqu "flow" ta' traffiku parallel ghal dak li jkun ghaddej minn karreggjata singola ikunu qed jirriskjaw li jahsdu kemm vetturi li jkunu sejrin fl-istess direzzjoni kif ukoll vetturi li ghal xi raguni jkollhom jaqsmu dik il-karreggjata. Fil-kaz in dizamina, din il-Qorti hi sodisfatta, bhalma neccessarjament kienet l-ewwel Qorti, li l-konvenuta hadet il-prekawzjonijiet kollha li c- cirkostanzi kienu jiddettaw qabel ma qasmet il-karreggjata u waqt li qed taqsamha, mentri l-attur kien imprudenti meta, galadarba kien jaf li kien hemm it-triq sekondarja, ma qaghadx attent ghall-fatt li vettura partikolari – l-iSkoda – kienet waqfet. Il-konvenuta ma ratx il-*motorcycle* tal- attur mhux ghax naqset milli tara dak li kien "in plain view", izda proprju ghax il-*motorcycle* tal-attur ma kienx jidher sew bil-mod kif kien qed jinsaq flimkien mal-karozzi li kien hemm prezenti. Fic-cirkostanzi, ghalhekk, l-ewwel Qorti kienet fattwalment u legalment korretta fil- konkluzjoni taghha.

Ikkunsidrat:

Illi s-sewwieq tal-mutur pogga lilu nnifsu f'sitwazzjoni perikoluża billi holoq "lane" li ma kienx jeżisti huwa u jaqbez il-linja ta' karozzi mexjin bil-mod u maqbudin fil-

kongestjoni tat-traffiku. Aghar minn hekk ghamel din il-manuvra fejn ma kellux jaghmilha; u cjoe` biswit triq laterali. Huwa kellu joqg□od attent li ma jaqbisx il-karozza li kien qed isuq magembha u li kellu jobsor li din waqfet sabiex iccedi lill-imputat. Min-naha tieghu, l-imputat hareg bil-mod u bl-attenzjoni u ma setax jilmah lill-mutur hlief fl-ahhar mumenti, u meta seta jaghmel hekk, fil-fatt rah u waqaf. Is-sewwieq tal-mutur ukoll rah, iżda ma kellux il-hila jieqaf tempestivament. Il-Qorti ma tista' ssib l-ebda negligenza fil-manuvra tal-imputat; anke billi f'dan il-każ il-mutur ma kienx jinstaq fil-karreggjata; imma barra minnha; suppost kellu jsuq **wara** l-karozza li cediet; u mhux magembha f'post fejn ma kienx hemm karreggjata ohra; u talvolta seta' jaghmel surpass veru u proprju (u cjoe' minn warajha jmur quddiemha – u mhux jibqa' magembha bhalma ghamel fil-kaz prezenti) meta kien cert li seta' jaghmel dan minghajr periklu ghal utenti ohra tat-triq. Partikolarment ma setax jaghmel din il-manuvra hdejn triq laterali. L-imputat ghalhekk kien perfettament intitolat li jaqsam il-karreggjata wara li cedietlu karozza ohra, ghax ma kellux ghalfejn jipprevedi li jsib mutur ma wiccu fl-assenza ta' karreggjata ohra vera u proprja.

Ikkunsidrat: illi l-hames akkuza tinstab preskritta.

Ghar-ragunijiet suesposti, din il-Qorti tiddikjara li l-hames akkuża tinstab preskritta u tillibera lill-imputat mill-akkużi l-ohrajn kollha billi dawn ma jirrizultawx.

Mag. Grazio Mercieca